

Bemerkingen bij het ontwerp van het tweede Nationaal Actieplan 1325

Globaal sterke punten van het plan

Er staan heel wat lovenswaardige doelstellingen in het plan die direct relevant zijn voor de uitvoering van Resolutie 1325 en haar volgresoluties.

Bijvoorbeeld

- de door Buitenlandse zaken voorgestelde pleidooien in verschillende relevante fora.
- De toegezegde steun voor lokale vrouwenorganisaties door ontwikkelingssamenwerking,
- de concreet geformuleerde steun van justitie voor het Internationaal Strafhof,
- de beloofde inspanningen binnen de verschillende diensten in de context van het mainstreamen van een genderperspectief in alle beleid,
- de aandacht voor gender en asiel,
- de integratie van een gelijkheidsperspectief in de terreinmissies van het leger en binnen de politiediensten,
- de ondersteunende activiteiten van o.a. het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen voor uitvoering van Resolutie 1325, waaronder de steun voor sensibilisering

Er is een poging gedaan om tegemoet te komen aan de vormvereisten voor de opstelling van een 'goed' actieplan. Bijvoorbeeld. Op zich genomen – los van de invulling ervan – betekent de introductie van de actiematrix een stap vooruit t.o.v. het voorgaande plan.

Hetzelfde geldt op zich voor het feit dat men een aantal opvolgingsmechanismen voorziet. De rapportage aan het parlement, bijvoorbeeld, is op zich een wezenlijke stap vooruit. De bereidheid om met het middenveld te overleggen getuigt van een in principe open geest en bereidheid tot samenwerking. Wat positief is.

De meeste doelstellingen die door defensie in het kader van de uitvoering van resolutie 1325 naar voren geschoven worden – en de ervaring leert dat het Belgisch leger ook een betrouwbare partner is als het er op aankomt om ook uit te voeren wat aangekondigd wordt – kunnen onze goedkeuring wegdragen. Wij zijn het ook eens met de in een voetnoot gemaakte verduidelijking dat het leger zich verzet tegen quota voor vrouwen in het leger. Dit heeft inderdaad niets met uitvoering van resolutie 1325 te maken.

Zwakke punten van het plan

En toch.

Sterk teleurgesteld in dit nieuwe plan: (eufemistisch). Ik ben verontwaardigd – je suis indignée – als ik dit plan beschouw:

Omdat.

1. Geen verbetering t.o.v. het eerste plan, integendeel
2. Getuigt van weinig tot geen engagement, wel veel schone schijn - keeping up appearances – en dure woorden. Besef wel dat holle woorden in dit geval dodelijk zijn: dodelijk voor vrede, dodelijk voor gemeenschappen die in oorlogsomstandigheden moeten zien te overleven. En in dit geval, voor wat betreft de Belgische regering een kwestie van schuldig verzuim. Wij schieten niet zelf, maar wij creëren de illusie dat we iets gaan doen en wij scheppen hoop die op niets gebaseerd is.
3. Indruk: dat de besluitvorming van het parlement gewoon ter zijde geschoven is. In het bijzonder de resolutie Lijnen – de Bethune, goedgekeurd door de Commissies Gelijke Kansen en

Buitenlandse Zaken van de senaat.

4. Zelfs met de fundamentele bemerking van het parlement dat het volgende actieplan meer concreet en transparant zou moeten zijn (een basisvereiste van goed bestuur) werd geen rekening gehouden. Dit is een obstakel voor het middenveld om zijn rol op te nemen. Maar erger, dit belemmert en belet parlementsleden om hun rol binnen het democratische functioneren van een staat op te nemen. Op deze manier wordt niet alleen de uitvoering van resolutie 1325 ondermijnd, maar ook de democratie en het democratisch functioneren van onze staat. Dit is geen peulschil, geen akkefietje. Ook als burger voel ik mij zo bedrogen.
5. Vanuit dit perspectief zouden we het plan dan ook kunnen duiden als bedrieglijk. Er worden heel wat zaken aangekondigd, maar deze zijn niet terug te vinden in het zogenaamde actiematrix. Bijvoorbeeld.
 - a. de aankondiging dat het plan zich toespitst op drie landen: DRC, Afghanistan, Mali (los van de vraag: hoe men denkt de aangekondigde doelstellingen binnen deze landen te realiseren)
 - a. de aankondiging van de opbouw van het plan stemt niet overeen met de uitwerking van het plan. Ik verduidelijk. De opbouw via algemene doelen, subdoelen, activiteiten en daaraan gekoppeld indicatoren voor de opvolging wordt niet waargemaakt. Dikwijls zijn de zogenaamde activiteiten niet meer dan een (nieuwe) doelstelling, vaak een vaag geformuleerde doelstelling zelfs. En de daaraan gekoppelde indicatoren voor monitoring zijn in de meeste gevallen slechts een globalere formulering van het als activiteit voorgestelde doel. M.a.w. het gaat hier niet om indicatoren. Interventions faites, informations fournis ... waarvan het wemelt in deze kolom ... is geen indicator, laat staan een 'ernstige' indicator die toelaat om het beleid op te volgen. En dan hebben we nog niets over het aspect evaluatie.

Kortom. Het plan blinkt uit in vaagheid. Dit is niet meer dan mist spuien: activiteiten zijn geen activiteiten, maar doelen; opvolgingsindicatoren laten niet toe om na te gaan of een bepaalde activiteit/een bepaald doel wel of niet gerealiseerd werd. En dit geldt voor 90% van de inhoud.

Een vaagheid die verder vertroebeld wordt doordat niet duidelijk aangegeven wordt wie wat zal doen, wie welke verantwoordelijkheid heeft. De ervaring leert ons dat indien de verantwoordelijke diensten (die zeggen dat ze van een bepaald punt werk zullen maken) zonder onderscheid opgenomen in een cluster verbonden aan een doelstelling dit het niet-handelen, niet uitvoeren van het NAP in de hand werkt.

Dit druist volledig in tegen het principe van transparantie van het beleid en goed bestuur. Waarin ook in het kader van de post 2015 agenda voor duurzame ontwikkeling met recht en rede zoveel nadruk wordt gelegd.

6. de nadruk en focus van het plan op vrouwen als slachtoffer van in het bijzonder seksueel geweld en de representatie van vrouwen als behoeftig, kwetsbaar wezen in plaats van als actor versterkt een stereotiep vrouwbeeld, dat precies gehanteerd wordt door sterk patriarchale structuren, waaronder de context van oorlog en gewapende conflicten. Dit stemt niet overeen, met de geest, noch met de inhoud, noch met het opzet van Resolutie 1325. Deze resolutie – en daarin ligt een groot deel van haar bijzondere en baanbrekende waarde voor vrouwenrechten en voor het vredesproces – gaat precies in tegen de paternalistische benadering van 'oorlog en vrede'. Door de eerder eenzijdige focus van het NAP op vrouwen als slachtoffer worden patriarchale structuren – dit wil zeggen, business as usual – versterkt, wat precies de baanbrekende vredeskracht van resolutie 1325 (focus op empowerment en emancipatorische

kracht van vrouwen) onderuit haalt.

7. Slechts een deel van de verplichtingen in samenhang met de inhoud van resolutie 1325 zijn opgenomen. We begrijpen dat we niet alles kunnen oplossen. Maar staten hebben niet het recht om bepaalde elementen weg te laten. Verplichtingen maar deels nakomen is ook een uitholling van het internationaal recht. Als nou ook al de traditionele voortrekkers van het internationaal recht, wat België toch was/is, op dit vlak het roer omgooien.
8. Niet gerealiseerde, maar waardevolle punten uit het eerste NAP zijn niet opnieuw opgenomen. Dit is een spijtige zaak, maar stemt ook niet overeen met de vereiste van beleidscoherentie. Bijvoorbeeld: databank met daarin namen van (competente) vrouwen die in aanmerking komen voor internationale en diplomatieke posten. Om er maar één op te noemen.
9. Er werd weinig tot geen rekening gehouden met de insteek, vragen, bemerkingen, suggesties van Platform 1325. Het is met een vergrootglas zoeken naar de weerslag van de schriftelijk overgemaakte insteek van Platform 1325 in het nieuwe actieplan. .
10. Het is positief dat men een luik monitoring en evaluatie voorziet in het plan; en samenwerking met het parlement en met het middenveld. Maar ook hier rijzen er door het gebrek aan concrete elementen vooral vragen. Wat zal geëvalueerd worden. Welke evaluatie-instrumenten/technieken zullen ingezet worden? Wat is de functie van deze evaluatie? Wat zal de impact zijn van de evaluatie?

Kortom, besluit:

Wij sturen dit plan terug naar af, met de vraag om eerst een aantal preciseringen en correcties aan te brengen. Wij vragen om het plan bij te sturen in overleg met het middenveld en met de parlementsleden vooraleer het voor goedkeuring voor te leggen aan de ministers en het als Belgisch plan in uitvoering van Resolutie 1325 de wereld in te sturen. Zoals het plan nu voorligt, is het beter om geen plan te hebben. Dan is het tenminste voor iedereen duidelijk dat de uitvoering van resolutie 1325 de Belgische regering onverschillig laat.

Wij zijn echter niet van plan om het op te geven. Dit is te belangrijk. De levens van duizenden vrouwen, maar ook mannen en kinderen, en van hele gemeenschappen zijn hier in het geding. En dit ligt voor een stuk in onze handen, in Belgische handen. Niet handelen is in deze geen optie, maar schuldig verzuim.

Wij roepen de ministers en parlementsleden dan ook op om dit plan naar zich toe te trekken – mocht dit nog nodig zijn - en om daadwerkelijk werk te maken van de uitvoering van resolutie 1325.

Wij bieden u hiervoor graag onze diensten en expertise aan. Hierbij zou ik graag volgende prioriteiten naar voren brengen:

1° De **bevordering van de participatie van vrouwen aan de besluitvorming**, waaronder een grotere aanwezigheid van vrouwen in de diplomatie en in internationale organisaties. Wij denken hierbij concreet aan mechanismen zoals een wettelijke regeling om de dubbele voordracht v/m te verzekeren, in combinatie met positieve actiemaatregelen en de opstart van een (reeds in het eerste plan voorzien) databank met namen van geschikte vrouwelijke kandidaten voor buitenlandse en diplomatieke posten.

2° Verder en mede ondersteund door de **creatie van een specifieke budgetlijn voor de uitvoering van resolutie 1325 binnen de FOD buitenlandse zaken en ontwikkelingssamenwerking**. Een budgetlijn die toegankelijk is voor lokale vrouwenorganisaties (in partnerlanden en hier), die deze organisaties toelaat om acties of projecten op te zetten die de uitvoering van resolutie 1325 en/of de creatie van een politiek draagvlak voor de uitvoering van resolutie 1325 ondersteunen.

3° Een duidelijke invulling van de actiematrix: met duidelijke doelstelling, precies omschreven activiteiten, waarin ook **per actie duidelijk aangegeven wordt welke middelen (budgetten, personeel, ...) voorzien worden voor de realisatie** van het doel/de actie. En waarbij rekening gehouden wordt met het SMART principe voor doelstellingen/activiteiten. Deze moeten specifiek, meetbaar, realiseerbaar, relevant, tijdsgebonden geformuleerd worden.

Ten slotte wil ik nog volgende boodschap meegeven.

- Samenwerking met lokale vrouwenrechtenorganisaties zowel voor (preventie), tijdens als na de humanitaire interventie is cruciaal. Net als het gebruik van naar sekse en leeftijd uitgesplitste statistische gegevens tijdens humanitaire interventies. Dit is noodzakelijk om de specifieke noden en humanitaire respons te bepalen. Wij vragen ook steun voor ontwikkelingsprogramma's waarbij jongens, meisjes, mannen en vrouwen gesensibiliseerd worden m.b.t. gendergelijkheid en de problematiek van geweld op vrouwen en benadrukken en voor het opzetten van gratis en toegankelijke gezondheidsdiensten voor slachtoffers van geweld. Zonder uit het oog te verliezen dat ook hier preventie de boodschap is. En de beste manier voor preventie van geweld op vrouwen en voor bescherming en promotie van mensenrechten van vrouwen: is het bevorderen van de deelname van vrouwen aan besluitvorming in alle fasen van het proces, op alle niveaus en in alle sectoren.

Wij begrijpen best dat het crisis is en dat er op alle budgetten bespaard wordt en moet worden. En Resolutie 1325 uitvoeren is deels ook een kwestie van budgetten. Dit betekent niet dat er meer budgetten nodig zijn, maar slechts een reallocatie van de beschikbare middelen.